

BÖLÜM 12

Terminal Dönemdeki Birey ve Ailesiyle İletişim

Prof. Dr. Hülya ARSLANTAŞ¹

Öğrenme Hedefleri

- Bu bölümü okuyan birey;
- Terminal dönem kavramını bilir.
- İletişimi geliştirmek için kullanabilecekleri bazı temel iletişim becerilerini tanımlar.
- Terminal dönemdeki bireyler ile daha etkili iletişim kurabilmenin yollarını öğrenir.
- Terminal dönemdeki bireyin ailesi ile daha etkili iletişim kurabilmenin yollarını öğrenir.

İÇERİK

- > Giriş
- > Terminal Dönem ve İletişim
- > Terminal Dönemdeki Birey ile İletişim
- > Terminal Dönemdeki Bireyin Ailesiyle İletişim

¹ Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği AD, hulyaars@yahoo.com

Konuyla İlgili Film Önerileri

1. Şimdi ya da Asla (The Bucket List- 2007)
2. Ben, Earl ve Ölen Kız (Me And Earl And The Dying Girl- 2015)
3. Bensiz Hayatım (My Life Without Me-2003)
4. Iris (Iris- 2001)
5. Ondan Uzakta (Away From Her-2006)
6. Unutma Beni (Still Alice- 2014)
7. Baba (The Father- 2020)
8. Kafadaki Bal (Head Full of Honey-2018)
9. Senden Önce Ben (Me Before You-2016)

Konuyla İlgili Kitap Önerileri

1. Elisabeth Kübler-Ross, David Kessler 2021 Yaşam Dersleri Profil Kitap 2. Basım Çevirmen: Sezer Soner
2. Elisabeth Kübler-Ross 2010 Ölüm ve Ölmek Üzerine April Yayıncılık Çevirmen: Ekin Uşaklı
3. Irvin D. Yalom 2017 Güneşe Bakmak, Ölümle Yüzleşmek Pegasus Yayınları Çevirmen: Zeliha Babayiğit

KAYNAKLAR

1. Özdemir Z, Şenol Çelik S. Terminal dönemde olan hastanın bakımı. Türkiye Klinikleri-J Nurs Sci. 2011;3(2):81-8.
2. Seki Öz H, Kargın M. Hemşirelik ve ölümü konuşabilmek üzerine bir derleme. Türkiye Klinikleri Hemşirelik Bilimleri Dergisi. 2021;13(2):452-6.
3. TDK. *Terminal dönem*. (18/04/2022 tarihinde <https://sozluk.gov.tr/> adresinden ulaşılmıştır).
4. Kübler-Ross E. *Ölüm ve ölmek üzerine* (M. Banu BÜYÜKKAL, Çev. Ed.). İstanbul: Boyner Yayınları; 1997.
5. Terakye G. Hemşirelikte İletişim ve Hasta Hemşire İlişkileri. Genişletilmiş İkinci Baskı Ankara-1994. Aydoğdu Ofset, T.C. Sağlık Bakanlığı Sağlık Projesi Genel Koordinatörlüğü.
6. Sucaklı MH. Ölmekte olan hasta ve yaşam sonu bakım. TJFMPC 2013;7(3):52-57.
7. Yorulmaz DS, Karadeniz H. Terminal dönem ve iyi ölüm sürecinde hemşirelik bakımı. Yoğun Bakım Hemşireliği Dergisi. 2020;24(2):134-138
8. Sabancıoğulları S. İletişim Teorileri. Üstün B, Demir S (Ed.) *Hemşirelikte İletişim* içinde. İstanbul: Akademi Basın ve Yayıncılık. 2021. p. 12-38.

9. TDK. *İletişim*. (01/05/2022 tarihinde <https://sozluk.gov.tr/> adresinden ulaşılmıştır).
10. Lewis SL, Bucher L, Heitkemper MM, Harding MM, Kwong J, Roberts D. Medical Surgical Nursing assesment and management of Clinical Problems. Saunders LAL. Palliative care at End of Life. 2017; 129-144;1662.
11. İnci F. Yaşam Sonu Dönemde İletişim, Kayıp ve Yas Yaşayan Birey/Hasta ile İletişim, Kötü Haber Verme. Üstün B, Demir S (Ed.) *Hemşirelikte İletişim* içinde. İstanbul: Akademi Basın ve Yayıncılık. 2021. p. 273-302.
12. Lowey SE. Nursing care at the end of life. (01/04/2022 tarihinde <https://milnepublishing.geneseo.edu/nursingcare/chapter/nurse-patient-family-communication/>adresinden ulaşılmıştır).
13. Blancaflor S. Communication and end of life decision making a resource guide for health care practitioners. (28/04/2022 tarihinde <https://portal.ct.gov/-/media/Departments-and-Agencies/DPH/dph/MOLST/121715RMOLSTCommEOLSBpdf.pdf> adresinden ulaşılmıştır).
14. For references and the latest version of all the Tip Sheets visit www.palliaged.com.au/PracticeTipSheets CareSearch is funded by the Australian Government Department of Health. Updated February 2022 (01/04/2022 tarihinde <https://www.palliaged.com.au/>adresinden ulaşılmıştır).
15. Lee EK, Jeong HY, Kim KW. End-of-life assessments and communication for dying patients and their families. *J Hosp Palliat Care*. 2021;24(3):194-197.
16. Hawryluck L. Communication With Patients and Families. Ian Anderson Continuing Education Program in End-of-Life Care, Module 5. Toronto 2010 (01/05/2022 tarihinde <https://www.cpd.utoronto.ca/endoflife/Modules/COMMUNICATIONS%20MODULE.pdf> adresinden ulaşılmıştır).
17. Zolkefli Y, Jehloh L. End of life communication with patient's family: challenges and opportunities for nurses. *International Journal of Care Scholars*. 2022;5(1): 85-87.
18. Işıl Ö, Karaca S. Ölüm yaklaşırken yaşananlar ve söylenebilecekler: Bir gözden geçirme. *Maltepe Üniversitesi Hemşirelik Bilim ve Sanatı Dergisi*. 2009;2(1):82-87.